

La renúncia de Marchena dinamita el pacte PSOE-PP: i ara què?

L'actual cúpula judicial queda abocada a una pròrroga del seu mandat a l'espera d'un acord polític o un canvi legislatiu

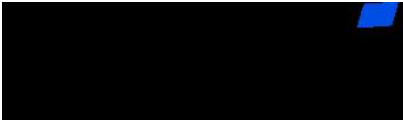

Pedro Sánchez, amb Pablo Casado i Ana Pastor | Europa Press

Es busca president del Tribunal Suprem i del Consell General del Poder Judicial. El polèmic missatge del senador del PP Ignació Cosidó parlant sense embuts de "controlar" la sala penal del tribunal ha desencadenat una crisi institucional de gran calibre. Manuel Marchena, el magistrat que socialistes i populars havien escollit per encapçalar la cúpula judicial, ha renunciat abans fins i tot de ser nomenat formalment. El resultat de tot plegat: un trencament entre els dos partits que s'havien repartit l'òrgan de govern dels jutges, un bloqueig de la renovació de la cúpula de la magistratura a les portes del judici de l'1-O, i un descrèdit de la justícia espanyola que no ha deixat d'anar *in crescendo* en les últimes setmanes.

El controvertit missatge de Cosidó ha estat el detonant de la implosió de l'acord entre el PSOE i el PP. Els socialistes ceden la presidència del Suprem al conservador Marchena i es quedaven 11 dels 20 vocals del consell, que en teoria són els que haurien d'escollir el seu president. Per al PP es reservaven els nou llocs restants. Després de la renúncia de Marchena, però, els populars han intentat espolsar-se la responsabilitat de sobre i ja han sortit a donar per trencat el pacte amb el PSOE. Per contra, els socialistes assenyalen el PP com a principal responsable i li exigeixen "sentit d'Estat".

En aquest context, amb un Suprem amb la credibilitat greument tocada per la instrucció de la causa de l'1-O, l'escàndol de la sentència sobre les hipoteques que es va capgirar després que

els bancs possessin el crit al cel, i la politització del sistema de tria de la cúpula judicial, qui gosarà agafar el càrrec que havia d'assumir Marchena? El mandat de Lesmes s'esgota el 4 de desembre i tot apunta a què s'haurà de prorrogar. Així ho donen per fet, almenys, fonts de la magistratura. A continuació, els tres possibles escenaris que s'obren.

La pròrroga del mandat de l'actual cúpula

Serà l'escenari més probable a curt termini. Amb el trencament de l'únic pacte al qual ha arribat fins ara Pedro Sánchez amb els populars de Casado, difícilment es podrà forjar un acord abans del 4 de desembre, que és quan expira el mandat de Carlos Lesmes. El vicesecretari d'Organització del PP, Javier Maroto, ha anunciat en declaracions a RNE el trencament del pacte "fins que la ministra Delgado sigui cessada".

En plena campanya de les andaluses, els populars intenten desviar el focus de les peticions de dimissió de Cosidó i acusen els socialistes "de filtrar el contingut de les negociacions" de la renovació del CGPJ. "La decisió del govern de fer públic el seu nom sense elegir vocals ha fet un mal irreparable", ha insistit Maroto. Sánchez, per la seva banda, ha demanat al PP que no trenqui l'acord perquè hi ha "jutges de gran prestigi i imparcialitat" que poden presidir el Consell. Tot plegat, un intercanvi de retrets que dinamita els ponts entre les dues formacions, un fet en el qual hi suca pa Ciutadans, que demana als dos partits que trenquin "el pacte de la vergonya".

És per això que l'enquistament aboca Carlos Lesmes a seguir al capdavant del Suprem fins que es resolgui el seu relleu. De la mateixa manera, Marchena seguirà presidint la sala penal, que és la que jutjarà els processats per l'1-O a partir del mes de gener si no es produeix cap canvi de calendari. De fet, el mandat de la cúpula judicial ja es va haver de prorrogar quan el president del Suprem era Francisco José Hernando, que va estar set anys fins que es va produir l'acord polític perquè fos substituït per Carlos Dívar. L'any 2013, quan els populars tenien majoria absoluta, PP i PSOE van trigar dos mesos per tancar una entesa que va donar com a resultat la composició actual del Consell.

De moment, però, la junta de portaveus del Congrés ha decidit mantenir per ara el calendari previst i dijous es sotmetrà a votació del ple els deu vocals del Consell que ha d'escollir la cambra baixa (quatre juristes i sis jutges i magistrats).

Un nou acord per triar un altre president

És una opció que a hores d'ara és lluny, a no ser que un cop passades les eleccions andaluses, fixades pel 2 de desembre, PSOE i PP s'avinguin a negociar de nou per resoldre la renovació de la cúpula judicial abans que comenci el judici de l'1-O. Si no, el desacord podria provocar que el judici s'afrontés amb una pròrroga de l'actual composició del CGPJ.

L'entesa entre els dos partits majoritaris és en aquests moments imprescindible per a l'elecció del president i els 20 vocals, ja que requereix el suport de tres cinquenes parts del Congrés. Unes noves eleccions generals de les quals en resultés una cambra amb una composició diferent podria variar aquest escenari i introduir una nova geometria.

Reforma legislativa del sistema de tria

Tenint present el descrèdit que acumula a hores d'ara el poder judicial a l'estat espanyol i el desacord polític, la reforma legal del sistema d'elecció dels membres del CGPJ podria ser una opció que guanyés pes. De fet, la demanen les principals associacions de jutges, així com Ciutadans, Podem i els partits independentistes, entre d'altres, per primar un sistema meritocràtic on els jutges tinguin més capacitat de tria que els partits.

Amb tot, és pràcticament impossible que aquest canvi legislatiu arribi abans del judici de l'1-O. Tramitar-lo per la via d'urgència implicarien un mínim de dos o tres mesos i, per la via ordinària,

almenys sis.

De fet, a principis d'any, el Grup d'Estats contra la Corrupció del Consell d'Europa (Greco) va criticar el sistema d'elecció dels membres del Consell General del Poder Judicial. La petició europea estableix que almenys la meitat dels components siguin escollits directament pels jutges i no tots ells pel Congrés i Senat i recomana que el poder polític se'n mantingui al marge.